

**MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
CSILLAGÁSZATI ÉS FÖLDTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT**

IK4/2018/2429/1/1

Kutatócsoportok működési szabályzata

Összeállította és jóváhagyásra előterjesztette 2018. december 7-én:

Dr. Kiss L. László
főigazgató-helyettes

Jóváhagyom 2018. december 10-én:

Dr. Szarka László
főigazgató

2018. december 10.

Az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont kutatócsoportjainak működési szabályzata

Kutatócsoport (az SzMSz alapján)

A kutatóközpont alapvető kutatási egysége a tudományos intézet. A tudományos intézetek egymással mellérendeltségi kapcsolatban állnak.

A kutatóközpont intézeteiben kutatócsoportok működnek, laboratóriumi, obszervatóriumi háttérrel, amelyek egymással mellérendeltségi kapcsolatban állnak. Kutatócsoportok egy-egy meghatározott kutatási feladat elvégzésére, meghatározott időtartamra jönnek létre, létrehozásukat a főigazgató – az illetékes tudományos intézet igazgatójának javaslatára – hagyja jóvá. A kutatócsoport legalább 4 kutatóból áll. A főigazgató indokolt esetben – a tudományos intézet igazgatójának javaslatára – ennél kisebb létszámú kutatócsoport létrehozását is engedélyezheti.

A kutatóközpont tudományos intézetei munkájukat a jogszabályi előírások alapján készített szabályzatok és a főigazgató által jóváhagyott ügyrendben foglaltak szerint, középtávú és éves kutatási tervek alapján végzik.

A középtávú kutatási terv kutatócsoportokba foglalva, illetve témánként tartalmazza a kutatóközpont kutatási egységeinek, tudományos munkatársainak közös és egyéni kutatási területeit, az elvégzendő feladatokat.

A kutatócsoport vezetője

A kutatócsoport vezetője jogszabály szerinti vezetői megbízással nem rendelkező olyan kutatóközponti (intézeti) közalkalmazott, aki a kutatócsoport szakmai tevékenységét irányítja. A kutatócsoport vezetésére a közalkalmazottat a főigazgató jóváhagyásával egyidejűleg az igazgató kéri fel, illetve vonja vissza a felkérést. A kutatócsoport irányítására történt felkérést az igazgató megszüntetheti, illetve az további intézkedés nélkül, automatikusan megszűnik a kutatócsoport megszűnésével egyidejűleg.

A kutatócsoport vezetője irányítja és felügyeli a csoport tevékenységét. A feladatokat és hatáskört, valamint a hatáskör gyakorlásának módját a munkaköri leírás tartalmazza.

A kutatócsoport vezetőjének akadályoztatása esetén a helyettesítésről a tudományos intézet igazgatója gondoskodik, ha szükséges, más közalkalmazottat kér fel a feladat ellátására.

A kutatócsoport vezetője az irányítása alatt álló csoport szakmai tevékenységét felügyeli.

Kutatócsoport, regisztrált kutatócsoport, funkcionális csoport

A kutatócsoport olyan kutatók együttese, akik a tudományos kutatásukat közösen, egyazon cél érdekében, egymást kiegészítően végzik. A kutatócsoportok mérete a kutatott témához igazodik; kutatócsoportot egy-egy intézeti osztálynyi méretű csoport is alkothat. Az akadémiai kutatóintézet-hálózatban koncentrált erőforrásokat igénylő, és főleg hosszabb időtávlatú kutatásokat érdemes végezni; olyanokat, amelyek egyetemi tanszékek és intézetek vagy az 5 éves időtávlatban működő akadémiai kutatócsoportok keretében nem végezhetők.

Az akadémiai kutatóhálózatban a kutatók jellemzően ún. vezető kutatók (Principal Investigator-ok, PI-ok) köré, kutatócsoportba szerveződnek. A kutatócsoportok a kutatóközpont nemzetközi pályázat elnyerésére képes egységei; munkájukat általában külső pályázati forrás(ok) is segíti(k). Az intézeti költségvetés terhére alkalmazott, tudományos fokozattal rendelkező és tudományos munkakörben alkalmazott kutatók önkéntesen, saját döntésük alapján részt vehetnek bármely kutatócsoport munkájában.

Tudományos munkakörben alkalmazott PhD hallgató kutatócsoportosi részvételéhez a témavezetője hozzájárulása is szükséges. A szabad kutatócsoport-választás nem vonatkozik a pályázati forrásból alkalmazott kutatókra, akik a pályázat témáján kell, hogy dolgozzanak. Egy kutató megoszthatja az idejét több (ajánlottan kettő) kutatócsoport között, és korlátozás nélkül, bármikor csoportot válthat. A kutató egy adott kutatócsoportban kutatási kapacitása legalább 30%-ának felajánlásával vehet részt.

„Regisztrált kutatócsoportnak” nevezzük az ezen szabályzat szerint létrejött kutatócsoportokat. A Kutatóközpont szakmai munkáját, középtávú tervét a mindenképp a regisztrált kutatócsoportok szerint tartja nyilván. A regisztrált kutatócsoport vezetője erkölcsileg, fegyelmileg és anyagiilag felelősségszolgálatának teljesítéséért; az igazgató eseti megbízásainak végrehajtásáért; az irányítása alá tartozó csoport működéséért. A kutatóközpont minden egyéb – PI köré szerveződő csoportkezdemenyezés – az ún. „nem regisztrált” kategóriába tartozik. Ide értendők a hosszabb-rövidebb projektek megvalósítására alakult intézeti vagy intézetközi munkaközösségek.

A funkcionális csoportok (pl. laboratórium, obszervatórium, műhely, könyvtár, szolgálat) különböznek a tudományos kutatócsoportoktól, amelyek fő célja a publikációs tevékenység. A funkcionális csoportok vezetőit az intézetigazgató javaslatára a főigazgató nevezi ki, és amelyek tagjai kötelezően részt vesznek a csoport funkcionális tevékenységének kiszolgálásában. Egy funkcionális csoportban dolgozó kutató csak vezetője engedélyével, részmunkaidőben vehet részt, ugyanakkor – a „funkcionális munka elsőbbsége” betartásával kötelező is részt vennie valamelyik kutatócsoport munkájában, mert funkcionális csoportban kutató teljes munkaidejében (1 FTE értékkel) tartósan nem dolgozhat. A kutatócsoportok tagjai több intézethez is tartozhatnak, de a csoport befogadó intézménye a PI intézete lesz. Egy kutató indokolt esetben több kutató- és/vagy funkcionális csoportot is vezethet.

A regisztrált kutatócsoportok létrehozása, értékelése és a döntéshozatal mechanizmusa

A Kutatóközponton belül a regisztrált kutatócsoportok létrehozásának és működésének feltételeit jelen szabályzat rögzíti. A Kutatóközpont által regisztrált kutatócsoport létrehozására alulról jövő kezdeményezésként a vezető kutató nyújt be pályázatot a főigazgató részére. A kutatócsoport létrehozásának feltétele a meghatározható kutatási terület, a kutatómunkát finanszírozó projekt, valamint a megfelelő számú, preferáltan legalább 4 kutatói FTE egységet jelentő résztvevő. A pályázatnak a következőket kell tartalmaznia:

- a kutatócsoport-vezető neve
- a kutatócsoport elnevezése (magyarul és angolul)
- a kutatócsoport tagjai, az adott kutatócsoport munkájára fordítandó kutatási kapacitásaik (kutatómunkával töltött idejük, FTE = „Full Time Equivalent” törtrészenek) megadásával.
- a művelt vagy tervezett kutatási témák rövid leírása a stratégiai cél és a cselekvési terv kifejtésével (magyarul és angolul)
- a kutatómunka finanszírozásához hozzájáruló, az elmúlt időszakban elnyert vagy a közeljövőben beadni tervezett pályázatok (forrás, költségvetés, futamidő)
- a kutatócsoport legfontosabb 5 publikációja az elmúlt három évből (újonnan alakult kutatócsoport esetén a tagok publikációi közül kiválasztott 5 mű)

- ha van, a külföldi kapcsolatok rövid ismertetése
- a kutatáshoz szükséges infrastrukturális igény, annak beszerzési/fenntartási forrása
- kutatócsoporti weblap címe (ha van).

A pályázatokat elektronikusan kell benyújtani a titkarsag@csfk.mta.hu címre. A beadás után az illetékes intézetigazgató véleménye alapján a KUTTA minősíti a beérkezett anyagokat. A döntést a főigazgató hozza meg a benyújtást követő 30 munkanapon belül.

A kutatócsoportok működését az adott intézete(ke)n belül az illetékes igazgató(k) felügyelik és ellenőrzi(k), az intézetközies működését a főigazgató is. A regisztrált kutatócsoportok az éves intézeti és kutatói beszámoló alkalmával a kutatóközponti tudományos titkár által küldött forma alapján beszámolót készítenek. Az éves beszámolót az illetékes intézetigazgató értékeli és javaslatot tesz a főigazgató részére a kutatócsoport további működésére.

Három évet követően (az éves beszámoló elkészítési határidejéhez igazodva) a regisztráció lejár, és új pályázatot kell benyújtani. Érdekmúlás, személyi változás, a külső finanszírozási háttér kedvezőtlen változása, vagy esetleges kedvezőtlen értékelés esetén a kutatócsoport regisztrációja a lejáratú idő előtt is megszüntethető. Az esetleges idő előtti megszüntetésre vonatkozó javaslatot a KUTTA megtárgyalja, és javaslatot tesz a főigazgatónak, aki 30 munkanapon belül értesíti a döntésről a kutatócsoport vezetőjét.

A (regisztrált és nem regisztrált) kutatócsoportok és a kutatócsoportok vezetőinek jogai és feladatai

- A kutatócsoport-vezetők jogosultak pályázatot beadni a kutatóközponti kutatástámogatási keretre. A pályázatokat az illetékes intézetigazgatók részére nyújtják be, akik véleményükkel együtt továbbítják a pályázatokat a főigazgató felé.
- A kutatócsoport-vezetők jogosultak javaslatot tenni a CSFK akadémiai pályázatainak (pl. infrastruktúra-pályázat; külföldi kutatóprofesszor meghívása) tartalmára. Javaslataikat az illetékes intézetigazgatónak nyújthatják be.
- A kutatócsoport-vezetők jogosultak az akadémiai fiatal kutatói álláspályázatokra tudományos témákat benyújtani, és csoportjukba fiatal kutatói álláshelyre javaslatot tenni. A javaslatokat és igényeket az illetékes intézetigazgatók részére nyújtják be, akik véleményükkel együtt továbbítják a pályázatokat a főigazgató számára.
- A kutatócsoport-vezetők jogosultak megismerni a főigazgató által az igazgatók részére megküldött pályázati felhívásokat, amelyeket az igazgatók kötelesek a kutatócsoport-vezetők részére haladéktalanul megküldeni.
- A kutatócsoport vezetője az irányítása alatt álló csoport szakmai tevékenységét felügyeli, és minden tőle elvárhatóat megtesz a nemzetközi színvonalú kutatómunka, a kutatási pályázatok benyújtása, a hazai és – preferáltan – nemzetközi folyóiratokban történő publikálás, fiatalok bevonása, valamint a kutatócsoport hazai és nemzetközi tudományos életben történő részvétele érdekében. A kutatócsoport munkájáról középtávú és éves tervet készít, és a kutatócsoport által elvégzett munkáról évente írásban és szóban beszámol; pályázati, tudományos és egyéb beszámolási kötelezettségeit a megadott határidőre teljesíti.
- Egyeztetés az intézetigazgatóval a csoport tagjait érintő döntések (kiemelkedően jó vagy rossz éves teljesítmény, intézeti szokásos munkarendtől való eltérés engedélyezése stb.) előtt.

- Tervekre, személyekre, szervezésre vonatkozó javaslatok benyújtása az intézetigazgatónak és a KUTTA számára.

Működés

- A kutatócsoport és funkcionális csoport vezetője minden csoport éves jelentéséhez felhasználja a tagok éves egyéni beszámolóját.

- A kutatócsoportok és funkcionális csoportok éves munkájának értékeléséről és a jövőbeni tervekről az intézetigazgató évente legalább egyszer személyesen egyeztet a kutatócsoportok vezetőjével. A kutatócsoportok munkájáról a KUTTA észrevételei, tanácsai, kritikái alapján a főigazgató évente visszajelzést ad.

Hatályba lépés

A jelen szabályzat 2018. december 10-től lép hatályba.

Mellékletek:

1. Az SzMSz a kutatócsoportokról
2. Regisztrált kutatócsoportok, 2018. december 4-én

1. melléklet: Az SzMSz a kutatócsoportokról

SzMSz KÜLÖNÖS RÉSZ

I. FEJEZET

A KUTATÓKÖZPONT VEZETŐINEK FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

5. *Kutatócsoport*

5.1. **Jogállásuk**

A kutatócsoport vezetője jogszabály szerinti vezetői megbízással nem rendelkező olyan kutatóközponti (intézeti) közalkalmazott, aki a kutatócsoport szakmai tevékenységét irányítja. A kutatócsoport vezetésére a közalkalmazottat a főigazgató jóváhagyásával egyidejűleg az igazgató kéri fel, illetve vonja vissza a felkérést. A kutatócsoport irányítására történt felkérést az igazgató megszüntetheti, illetve az további intézkedés nélkül, automatikusan megszűnik a kutatócsoport megszűnésével egyidejűleg.

5.2. **Feladat- és hatáskörük, a hatáskörök gyakorlásának módja**

A kutatócsoport vezetője irányítja és felügyeli a csoport tevékenységét. A feladatokat és hatáskört, valamint a hatáskör gyakorlásának módját a munkaköri leírás tartalmazza.

5.3. **Helyettesítésük**

A kutatócsoport vezetőjének akadályoztatása esetén a helyettesítésről a tudományos intézet igazgatója gondoskodik, ha szükséges, más közalkalmazottat kér fel a feladat ellátására.

5.4. **Ellenőrzési kötelezettségük**

A kutatócsoport vezetője az irányítása alatt álló csoport szakmai tevékenységét felügyeli.

5.5. **Felelősségük**

A kutatócsoport vezetője erkölcsileg, fegyelmileg és anyagilag felel kötelezettségeinek teljesítéséért; az igazgató eseti megbízásainak végrehajtásáért; az irányítása alá tartozó csoport működéséért.

II. FEJEZET

AZ EGYES SZERVEZETI EGYSÉGEK MŰKÖDÉSE ÉS FELADATAI

1. *A kutatóközpont kutatási feladatokat ellátó szervezeti egységeinek működése és feladatai*

A kutatóközpont alapvető kutatási egysége a tudományos intézet, amely a tudományterület fő témaköreiben elsősorban alapkutatásokat folytat, legalább három évre terjedő középtávú

tudományos terv alapján. A tudományos intézet létrehozásáról, illetve megszüntetéséről szóló javaslatot az IT véleményét csatolva a főigazgató terjeszti elő döntésre az irányító szerv részére. A tudományos intézetek egymással mellérendeltségi kapcsolatban állnak.

A kutatóközpont intézeteiben kutatócsoportok működnek, laboratóriumi, obszervatóriumi háttérrel, amelyek egymással mellérendeltségi kapcsolatban állnak. Kutatócsoportok egy-egy meghatározott kutatási feladat elvégzésére, meghatározott időtartamra jönnek létre, létrehozásukat a főigazgató – az illetékes tudományos intézet igazgatójának javaslatára – hagyja jóvá. A kutatócsoport legalább 4 kutatóból áll. A főigazgató indokolt esetben – a tudományos intézet igazgatójának javaslatára – ennél kisebb létszámú kutatócsoport létrehozását is engedélyezheti.

A kutatóközpont tudományos intézetei munkájukat a jogszabályi előírások alapján készített szabályzatok és a főigazgató által jóváhagyott ügyrendben foglaltak szerint, középtávú és éves kutatási tervek alapján végzik.

A középtávú kutatási terv kutatócsoportokba foglalva, illetve témánként tartalmazza a kutatóközpont kutatási egységeinek, tudományos munkatársainak közös és egyéni kutatási területeit, az elvégzendő feladatokat.

2. melléklet: Regisztrált kutatócsoportok a 2018. december 4-ei KUTTA-ülés után, a 2019. március 31-ei határidejű átvilágításig

Int.	Kutatócsoport	Kutatócsoport-vezető	Research Group
FGI	Archeometriai Kutatócsoport	BAJNOCSI Bernadett	Archometry Research Group
FGI	Geokémia és Pálioöklima Kutatócsoport (bennül: Pálioöklima Zs)	DEMÉNY Ania	Geochemistry and Palaeoclimate Research Group (Palaeoclimate Zs included)
FGI	Környezet-, Víz- és Élegetekémiai Kutatócsoport	SIPOS PÉTER	Research Group for Environmental, Hydro- and Biogeochemistry
FTI	Értékelési, politika felirajzi és migrációs kutatócsoport	KOCSIS Károly	Research Group on Ethnic – Political Geography and Migration
FTI	Gazdaságföldrajzi Kutatócsoport	MECHALKO Gábor	Economic Geography and Spatial Development Research Group
FTI	Urbanizációs és településkörnyezeti kutatócsoport	KOVÁCS Zoltán	Urbanisation and settlement environment research group
FTI	Negyedidőszak és felszámfejlődési folyamatok kutatócsoport	VARGA György	Research Group on Quaternary and Landscape Evolution Processes
FTI	Terraszföldrajzi kutatócsoport	SZALAI Zoltán	Research Group for Physical Geography
GGI	AlpAlpár Kutatócsoport	WEBER Zoltán	AlpAlpár Research Group
GGI	Szisztemetronika és Földrajzi-ve:szelvézettség	GYÖRI Erzsébet	Seismotectonics and Earthquake Hazard Research Group
GGI	Litoszfén-fizikai Kutatócsoport (bennül: Lendület Pármua LiH ₂ O-scope)	KOVÁCS ISTVÁN	Lithosphere Physics Research Group
GGI	Geomágnesesség Kutatócsoport	WESZTERGOM VIKTOR	Geomagnetism Research Group
GGI	Upeodási Kutatócsoport	SZÜCS ESZTER	Space Geodesy Research Group
CSI	Naprendszerkutató csoport	KISS Csaba	Solar System Research Group
CSI	Csillagutazás, űrfotometria, exobolygók (bennül: Lendület kutatócsoport)	SZABO Róbert	Stellar pulsations, space photometry, exoplanets
CSI	Astronómiai és Geokémiai Laboratórium kutatócsoport	KERESZTURI Ákos	Astrophysical and Geochemical Laboratory Research Group
CSI	Konkoly Úrcsillagászat, Bolygó- és Csillagjelkézési Csoport	ABRAHAM Péter (KOSPAL-Ágnes)	Konkoly Space Astronomy, Planet and Star Formation Group (Konkoly SA-PSP Group)
CSI	Lendület Légrészem-kémia Csoport	PAL Andriás	Lendület Fiv's Eye Research Group
CSI	Lendület AGB Nukleáris Astronómia és Csillagor Kutatócsoport (LANAC)	LUGARO Mária	Lendület AGB Nuclei and Dust group
CSI	Nap- és Csillagkémiai Kutatócsoport (SOLSTART)	KOVARI Zsolt	Solar and Stellar Activity Research Team (SOLSTART)
CSI	Extragalaktikus Astronómia Kutatócsoport	VINKO József	Extragalactic Astrophysics Research Group (from 2017)